

Rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 17.08.2017, sp. zn. 6 To 62/2017, ECLI:CZ:VSOL:2017:6.TO.62.2017.1

Číslo: 46/2018

Právní věta: V případě, že Policie České republiky instaluje za účelem předcházení nebo odstranění ohrožení veřejného pořádku (§ 76 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů) na místě veřejnosti přístupném průmyslovou kameru, pak nic nebrání použití touto kamerou pořízeného obrazového záznamu jako důkazu (§ 89 odst. 2 tr. ř.) proti pachateli trestného činu, jehož průběh byl tímto způsobem zaznamenán. Jako důkaz by byl takový obrazový záznam nepoužitelný pouze tehdy, pokud by se instalací kamery sledovalo obcházení ustanovení trestního řádu o operativně pátracích prostředcích a podmínkách jejich použití (§ 158b až § 158f tr. ř.), zejména ustanovení o sledování osob a věcí (§ 158d tr. ř.).

Soud: Vrchní soud v Olomouci

Datum rozhodnutí: 17.08.2017

Spisová značka: 6 To 62/2017

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důkaz, Operativně pátrací prostředky

Předpisy: § 158b tr. ř.

§ 158d tr. ř.

§ 89 odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Vrchní soud v Olomouci k odvolání obžalovaného M. B. zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 29. 5. 2017, č. j. 28 T 5/2016-700, a to ve výrocích o náhradě škody, a sám ve věci nově rozhodl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci, ze dne 29. 5. 2017, č. j. 28 T 5/2016-700, byl obžalovaný M. B. uznán vinným v bodě 1) zločinem loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku a v bodech 2)–3) zločinem loupeže podle § 173 odst. 1, odst. 2 písm. b) tr. zákoníku. Těchto se měl dopustit tak, že

1) dne 6. 8. 2015 kolem 15:07 hodin v O., na ulici K. přišel k benzinové čerpací stanici EuroOil, kde

si obžalovaný vzal 0,5 l Pepsi Coly, kterou chtěl v prodejně zaplatit platební kartou, což se mu nepodařilo, ukročil do boku a obsluze Ing. M. T. nastříkal do obličeje pepřový sprej, rovněž do ní žduchl a zároveň se dotazoval, kde jsou peníze, otevřel zásuvku od stolu, v níž se však žádné peníze nenacházely, přičemž zaregistroval, že na prodejním pultu je přihrádka z pokladny s drobnými mincemi, tuto si vzal a z místa utekl, přičemž společnosti Č., a. s., způsobil škodu odcizením finanční hotovosti ve výši 1 139 Kč,

2) dne 17. 12. 2015 v době kolem 15:46 hodin v obci T. vstoupil do tamní pobočky České pošty, s. p., a požádal o prodej vyztužené obálky, tuto zaplatil a následně namířil na pracovníci pošty I. P. pistolí černé barvy, tuto vsunul do výdejního žlábků pod přepážkou, se slovy „dej mi peníze“ se domáhal vydání finanční hotovosti, kdy I. P. se ze strachu schovala za váhu na vážení balíků, pak vběhla do druhé místnosti pošty, otevřela okno a volala o pomoc, po chvíli se vrátila zpět a obžalovaný na ni stále mířil pistolí černé barvy, avšak I. P. mu žádnou finanční hotovost nevydala a obžalovaný z místa utekl, přičemž v důsledku jednání obžalovaného utrpěla I. P. posttraumatickou stresovou poruchu, která se projevila především rozvojem nepřátelských a nedůvěřivých postojů k světu, omezením sociálních kontaktů a celkovým odcizením, a z tohoto důvodu byla poškozená v době od 22. 1. 2016 do 1. 3. 2016 v pracovní neschopnosti,

3) dne 29. 2. 2016 v době kolem 13:40 hodin v obci K., na ul. K. vstoupil do pobočky České pošty, s. p., kde předstíral zájem o zaslání balíku, z pošty odešel, následně se však obžalovaný kolem ve 14:00 hodin na tuto pobočku vrátil, vytáhl pistolí, kterou nejprve mířil na pracovníci pošty J. P., poté tuto zbraň vsunul do otvoru výdejního žlábků a se slovy „dej, dej“ a „dělej, dělej“ se domáhal vydání finanční hotovosti, kdy mu v obavě o svůj život poškozená J. P. vydala částku ve výši 16 400 Kč, přičemž na přepážce zanechal částku 4 400 Kč a následně z pošty utekl.

2. Za trestný čin pod bodem 1) rozsudku byl odsouzen podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku za užití § 43 odst. 2 tr. zákoníku a sbíhající se trestný čin podvodu podle § 209 odst. 1, 3 tr. zákoníku, kterými byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 22. 2. 2016, č. j. 3 T 221/2015-169, k souhrnnému trestu odnětí svobody v trvání tří let nepodmíněně. Podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku byl zařazen pro výkon tohoto trestu do věznice s ostrahou. Současně byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Šumperku ze dne 22. 2. 2016, č. j. 3 T 221/2015-169, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 173 odst. 2 tr. zákoníku byl za trestný čin pod body 2)-3) výroku tohoto rozsudku odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání sedmi let nepodmíněně. Podle § 56 odst. 2 písm. c) tr. zákoníku byl zařazen pro výkon tohoto trestu do věznice s ostrahou.

3. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byl obžalovaný povinen nahradit poškozeným:

-Č., a. s., se sídlem D., H., P. 7, škodu ve výši 1 139 Kč,

-VZP ČR, Regionální pobočce O., pobočce pro Moravskoslezský, Olomoucký a Zlínský kraj, S., P., škodu ve výši 7 429 Kč,

-České pojišťovně, a. s., se sídlem P. 1, S., škodu ve výši 2 080 Kč,

-České poště, s. p., se sídlem P. 1, P. v., škodu ve výši 12 080 Kč s úrokem z prodlení 8,05 % p.a. od 8. 3. 2016 do zaplacení,

-Kooperativě pojišťovně, a. s., Vienna Insurance Group, se sídlem P. 8, P., škodu ve výši 40 983 Kč.

II. Odvolání

4. Rozsudek krajského soudu byl napaden odvoláním obžalovaného.

5. Opravný prostředek směřuje do výroku o vině, trestu a náhradě škody. Podle odvolatele rozsudek je třeba zrušit pro podstatné vady řízení, které rozsudku předcházelo, zejména proto, že v tomto řízení byla porušena ustanovení, jimiž se má zabezpečit objasnění věci nebo právo obhajoby, když tyto vady mohly mít vliv na správnost a zákonnost přezkoumávané části rozsudku pro vady rozsudku, zejména pro nejasnost nebo neúplnost v jeho skutkových zjištěních, týkajících se přezkoumávané části rozsudku, nebo proto, že se ohledně takové části soud nevypořádal se všemi okolnostmi, významnými pro rozhodnutí, nebo že vznikly pochybnosti o správnosti skutkových zjištění ohledně přezkoumávané části rozsudku, k objasnění věci je třeba důkazy opakovat nebo provádět důkazy další a jejich provádění před odvolacím soudem by znamenalo nahrazovat činnost soudu prvního stupně, nebo že uložený trest je nepřiměřený a konečně že rozhodnutí o uplatněném nároku poškozeného je nesprávné.

6. Odvolatel má za to, že nebylo bez důvodných pochybností prokázáno, že skutky, které jsou předmětem obžaloby, spáchal on. Soud nadto vycházel z důkazů, které nebyly přípustné, současně byla postupem soudu porušena práva obžalovaného na obhajobu a ani samotné odůvodnění rozsudku nelze považovat za přesvědčivé, když se soud dostatečně nevypořádal s obhajobou obžalovaného, když současně má obhajoba pocit, že skutková zjištění či výpovědi, které by mohly svědčit o nevině obžalovaného, jsou zcela opomíjeny, dávány na okraj a mnohdy i nepřesně uváděny (citovány). Odvolatel nesouhlasí se závěrem soudu, že v případě všech třech skutků tvoří provedené dokazování logický řetězec důkazů, který vede k závěru o vině obžalovaného. Odvolatel také vyslovuje přesvědčení, že rozsudkem soudu došlo k porušení práva na spravedlivý proces, když tento je v rozporu se zásadou in dubio pro reo.

7. V případě bodu 1) je namítáno nesprávné vyhodnocení provedené rekognice v návaznosti na výpověď svědkyně poškozené Ing. T. u hlavního líčení. Poškozená při rekognici označila obžalovaného na 70 %, přičemž bylo namítáno, že figuranti nebyli typově podobné osoby s obžalovaným a byli odlišně oblečeni (měli slušné kalhoty či rifle oproti obžalovanému, který měl tepláky). U hlavního líčení již poškozená nebyla schopna útočnicka identifikovat. Soudu je také vytýkána nepřesná citace její výpovědi, když v rámci hlavního líčení uvedla, že „poznala jsem ho, ale jen s pravděpodobností nějakých procent“, zatímco soud na straně 4 rozsudku uvedl, že svědkyně u hlavního líčení uvedla, že když byla toho člověka následně identifikovat, tak ho poznala, ale bylo to s pravděpodobností nějakých procent. Slovo „jen“ nelze při výkladu výpovědi poškozené opomenout, když je zjevné, že z něj vyplývá nejistota, pokud jde o jednoznačnost určení pachatele.

8. V případě důkazu pachovou stopou odvolatel uvádí, že v době, kdy ke skutku došlo, pobýval v O., běžně užíval motorové vozidlo, a tedy není vyloučeno, že pachová stopa byla přenesena v době před spácháním činu, kdy si obžalovaný například mohl vybírat z několika PET lahví v lednici, náhodně se opřít o přepážku pultu při placení a podobně. Současně je obhajoba přesvědčena, že v případě, že se orgány činné v trestním řízení domnívají, že pachatel se měl věci, ze které je odebírána pachová stopa, dotýkat určitou částí těla, je třeba, aby byl odběr vzorků u obviněného činěn ze stejné části těla. V případě odběru vzorku z boku je zvýšená možnost kontaminace vzorku tím, že obviněný má na sobě oděv jiného. Je také poukázáno na poslední judikaturu Ústavního soudu ve věci pachových stop, která vymezuje ústavně konformní požadavky na provedení důkazu metodou pachové identifikace (IV. ÚS 1098/15), podle které při sejmutí a identifikaci pachové stopy obviněného po zahájení trestního stíhání je za účelem minimálního dohledu nad provedením tohoto úkonu nezbytná přítomnost obhájce obviněného, případně státního zástupce (§ 165 odst. 3 tr. ř.); přítomnost těchto osob nesmí mít nežádoucí vliv na nerušené, respektive objektivní provedení tohoto úkonu. Identifikace – ztotožnění již proběhla po zahájení trestního stíhání, které bylo zahájeno 9. 5. 2016, přičemž pachová identifikace byla provedena dne 17. 5. 2016. O úkonech (sejmutí, uchování a ztotožnění) musí být vyhotoveny protokoly ve smyslu § 55 odst. 1 tr. ř.; v případě vzniknou-li

pochybnosti o průběhu těchto úkonů, je třeba opatřit vysvětlení (§ 158 odst. 3 tr. ř.) nebo výpověď (§ 101 tr. ř.) osoby, která úkon prováděla nebo se jeho provedení účastnila. Za účelem vyloučení pochybností o správnosti identifikace je vhodné provedení obrazového záznamu průběhu tohoto úkonu. Dále odvolatel uvádí, že o sejmutí stopy svědčí pouze protokol o ohledání místa činu, kde nejsou uvedeny všechny podmínky úkonu, není popsáno, jakým způsobem byla stopa sejmuta, z odborného vyjádření vyplývají nadto pochybnosti, pokud jde o čas sejmutí, když je uvedeno, že stopa byla sejmuta dne 8. 10. 2016 nrap. F. Dále je také připomínána skutečnost, že genetickou expertizou byl na klice lednice zjištěn profil DNA, který se nepodařilo ztotožnit, přičemž bylo ověřeno, že se nejedná o profil obviněného. Odvolatel také vytýká soudu, že nesprávně vyložil význam svědeckých výpovědí svědků V. a D. Svědek V. při hlavním líčení vypověděl „...pokud jde o platební kartu, tak buď ji měl pan K. u sebe nebo se nacházela ve vozidle. Mohl ji tam zapomenout. Ale ne vždy. V té době, kdy nás dopadla policie, to si nevzpomínám, jestli tam platební karta byla, nebo nebyla. To nemohu potvrdit.“ Svědkyně D. vypověděla (což ovšem není uvedeno v protokolu z hlavního líčení a v této souvislosti bude třeba vznést námitku proti protokolaci, respektive přepisu zvukového záznamu), že se ve vozidle v době, kdy se obžalovanému předávala platební karta, nenacházela.

9. Pokud jde o skutek pod bodem 2) rozsudku, nelze podle odvolatele při skutkových závěrech vycházet z výpovědi svědkyně - poškozené P., jako výpovědi usvědčující, když tato při rekognici určila jako pachatele figuranta s tím, že tento jí připomíná pachatele postavou a výrazem očí, a obžalovaného určila maximálně na 50 % (měla vnitřní pocit, že to byl on). Svědkyně popsala oblečení útočnicka, včetně toho, že měl dioptrické brýle, ale při domovních prohlídkách se u obviněného nic z toho nenalezlo. K otázce zanechání DNA stopy na místě je poukazováno na výpověď poškozené, když uvedla, že úklid dělá ráno před pracovní dobou, přičemž ke skutku došlo na jejím konci, tj. v 15:46 hodin. Danou poštu tedy obžalovaný mohl navštívit kdykoliv předtím. Stejně tak, připustíme-li, že úklid mohla dělat povšechně, či poukážeme-li na skutečnosti, které uvedla bezprostředně po skutku, kdy na dotazy policejního orgánu se vyjádřila k provádění úklidu (2x týdně, a to v úterý či ve středu a pak v pátek), viz úřední záznam na č. l. 182 spisu (podle soudu správně č. l. 202 spisu), či jakýkoli jiný den před skutkem. Obhajoba přitom nerozumí, z jakého důvodu svědkyně poté vypovídala jinak. Podle obžalovaného nelze opomenout, že podle svědků J. a M. měl pachatel kulhat, přičemž že by měl obžalovaný kulhat, však žádná zjištění učiněna nebyla. Obžalovaný se dovolává svědecké výpovědi F. D., podle které je více než pravděpodobné, že v odpoledních hodinách dne 17. 12. 2015, kdy mělo dojít ke skutku, se obžalovaný nacházel v baru svědka. Odvolatel se také nedomnívá, že by o jeho vině mohl svědčit v zásadě shodný způsob provedení činu v bodě 2) a 3) rozsudku, když na loupežích neshledává žádné specifické rysy. V bodě 3) rozsudku je navíc odlišnost, a to v tom, že pachatel nejprve poštu navštívil a skutek vykonal až při své druhé návštěvě.

10. Obžalovaný nesouhlasí, že by újma na zdraví, která měla být svědkyni poškozené P. způsobena, měla být kvalifikována jako těžká újma na zdraví. Těžkou újmou na zdraví je třeba rozumět vážnou poruchu na zdraví nebo vážné onemocnění, které omezovaly způsob života poškozeného nejméně po dobu 6 týdnů, přičemž jde o dobu, po kterou trval tento vážný stav. V této souvislosti odvolatel upozorňuje na výpověď znalce MUDr. K., který k otázce, zda se rozlišují typy závažnosti posttraumatické stresové poruchy, uvedl, že tam se nerozlišují typy závažnosti, jako je lehká, střední, ale podle přetrvávání jsou to určité škály, ale tam jde o to funkční postižení člověka, jak je schopen ve svém běžném životě, jakou měrou je ta porucha vyjádřena a jak moc ho invalidizuje. Byla to stále posttraumatická stresová porucha, která nebyla vymizelá, neodezněla. Nebyla samozřejmě těžká ve svých projevech, ona nebyla invalidizována.

11. Pokud jde o jednání uvedené pod bodem 3) rozsudku, odvolatel uvádí, že v případě výpovědi poškozené P. krajský soud, ačkoliv se o ni opírá, tak neuvádí žádné konkrétní skutečnosti, které by odvolatele usvědčovaly. Nadto se ani nevypořádal s obhajobou obžalovaného, který již v rámci

hlavního líčení zpochybňoval provedenou rekognici v návaznosti na svědeckou výpověď poškozené, která při rekognici označila obžalovaného, a to podle očí, v hlavním líčení však k tomu vypověděla, že „toho člověka, když jsme byli na konfrontaci na policii, já jsem ukázala na někoho, nevím, na koho, jenom podle očí, ty se mi zdály hrozně povědomé. Když se to stalo, měl na sobě blond paruku, a na té konfrontaci na policii měl krátké černé vlasy. S jistotou bych nemohla říct, že to byl ten, na koho jsem ukázala“. Obhajoba v této souvislosti namítá, že poškozená odvolatele jako pachatele pak neidentifikovala ani v rámci hlavního líčení. Provedená rekognice je dle názoru odvolatele jednoznačně zpochybněna. Zjištěná biologická stopa (č. 8) na místě činu pak svědčí pouze o tom, že se odvolatel v blíže neurčené době mohl na místě činu nacházet, což při jeho pobytu v nedaleké O. není nepochybně nemožné. Obhajoba vznáší také výhrady k pořízenému kamerovému záznamu a na něj navazujícímu odbornému vyjádření z oboru antropologie, který dle jeho názoru je důkazem jednoznačně nepřipustným. Krajský soud v této souvislosti uvádí, že kamery byly instalovány jako podpůrně operativně pátrací prostředky - zabezpečovací technika ve smyslu ustanovení § 72 písm. c) zák. č. 273/2008 Sb. Obhajoba je však přesvědčena, že identifikace a poznatky získané podle zákona o Policii nemohou být důkazem v trestním řízení, nýbrž se jedná pouze o vodítka pro činnost policie k zaměření jejich pátrání atd. Takto získaný důkaz je ve stejném postavení jako úřední záznam či odposlechy provedené dle zákona o policii namísto trestního řádu. Jako důkaz mohou být v trestním řízení použity jeho poznatky získané procesním dokazováním. Proto za důkazy nelze považovat poznatky opatřené podpůrnými, operativně pátracími prostředky (§ 72 až § 77 zákona o Policii České republiky), které mají pouze orientační význam pro zaměření pátrání, vytčení a prověrku verzí pro přípravu a provádění procesních úkonů (viz ŠÁMAL, P. a kol.: Trestní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013). Stejně tak vyznívá příslušná úprava v komentáři zákona o Policii (viz Zákon o Policii ČR, komentář, 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2014). Proto je odvolatelem namítána absolutní nepřipustnost kamerového záznamu, pořízeného dle ustanovení § 72 zákona o Policii jako důkazu v trestním řízení. Podle odvolatele nepoužitelnost zmiňovaného záznamu jako důkazu vyplývá rovněž ze závěrů rozsudku Nejvyššího správního soudu ve věci 2 As 45/2010.

12. Odvolatel vznáší výhrady také vůči uloženému trestu, který nepovažuje vzhledem k charakteru projednávané věci za přiměřený. Podle odvolatele všechny skutky obsažené v rozsudku jsou typově nižší závažnosti nežli běžné trestné činy takto kvalifikovány. Ve skutku ad 1) byla způsobena škoda ve výši 1 139 Kč, ačkoliv je zjevné, že součástí běžné, tj. typizované loupeže bude způsobení škody v zásadně vyšší výši, když ostatně kvalifikovaná skutková podstata i vyžaduje způsobení značné škody, tj. nejméně 500 000 Kč. Dále dle názoru obhajoby porucha způsobená poškozené P. nebyla těžká a oproti běžně se vyskytujícím fyzickým zraněním, způsobených pachatelem, je závažnost výrazně nižší. V případě skutku ad 3) byla způsobena škoda 12 000 Kč. Podle odvolatele vzhledem k nízké typové závažnosti trestných činů bylo nutné důsledně aplikovat absorpční zásadu a snížit uložené tresty až na dolní hranici trestní sazby, případně, pokud jde o souhrnný trest ukládaný za skutek ad 1), uvažovat o možnosti zastavení trestního stíhání dle ustanovení § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř. vzhledem k tomu, že za skutky ad 2) a 3) je ukládán trest významně převyšující rozpětí trestní sazby za skutek ad 1). Vzhledem k výše uvedenému měl dle odvolatele soud vážit i mimořádné snížení trestu odnětí svobody dle § 58 odst. 1 tr. zákoníku.

13. Odvolatel považuje za vadný také výrok o náhradě škody, když konkrétní pochybení soudu spatřuje ve vyčíslení trestnou činností způsobené škody. Tyto výtky se týkají rozhodnutí, kterým byla přiznána škoda České pojišťovně, a. s., a České poště, s. p. Dle skutkové věty měla poškozená vydat obžalovanému částku 16 400 Kč, přičemž na přepážce zanechal částku 4 400 Kč, tj. obžalovaný se měl zmocnit částky 12 000 Kč. Na č. l. 341 spisu požaduje Česká pojišťovna náhradu škody ve výši 2 080 Kč, kterou po odečtení spoluúčasti (10 000 Kč) uhradila České poště, s. p., když na poště K. v důsledku vloupání došlo k odcizení hotovosti. Na č. l. 337 spisu je pak sdělení České pošty, s. p., že po provedené inventuře byl zjištěn schodek 16 480 Kč, přičemž pachatel měl odcizit částku 12 080 Kč, a proto tuto také požaduje. Již v průběhu řízení bylo namítáno, že požadavky obou společností

neodpovídají jednak škodě, která je uvedena ve skutkové větě, jednak je třeba namítnout, že taková výše škody nebyla ani prokázána, když poškozená P. vždy hovořila o částce, která odpovídá skutkové větě. Nadto je zdůrazněno, že České poště byla přiznána i ta částka, která jí byla uhrazena pojišťovnou, když nárok požadovat tuto částku tedy nepochybně přešel na pojišťovnu.

14. Odůvodnění opravného prostředku učinil také samotný obžalovaný, a to podáním ze dne 18. 6. 2017. Podstatou jeho námitek je skutečnost, že žádná ze svědkyň jej v rámci identifikace jako pachatele trestného činu neoznačila, a v této souvislosti poukazuje na vyjádření jednotlivých svědkyň v rámci protokolu o rekognici. Odvolatel poukazuje také na svědecké výpovědi, jež se vyjádřily k osobě pachatele činu, když svědci uvedli, že když vyběhl z pošty, tak kulhal na jednu nohu.

15. Odvolatelem je tedy navrhováno, aby odvolací soud z důvodu nesprávnosti rozsudku krajského soudu tento zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému řízení.

III. Důvodnost odvolání

16. Vrchní soud v Olomouci jako soud odvolací podle § 254 odst. 1, odst. 3 tr. ř. přezkoumal zákonnost a odůvodněnost napadených výroků, jakož i správnost postupu řízení, které jeho vydání předcházelo, a to z hlediska vytykávaných vad. K vadám nevytykávaným by odvolací soud přihlédl, jen pokud by měly vliv na správnost výroků, proti nimž bylo odvolání podáno.

17. Odvolací soud nepřehlédl, že odvolatel vyslovil výhrady vůči procesní použitelnosti řady ve věci provedených důkazů (například výhrady proti rekognici či pachovým stopám, případně kamerovému záznamu a na něj navazující odborné vyjádření z oboru antropologie). V reakci na ně především odvolací soud konstatuje, že se s argumentací odvolatele neztotožňuje.

18. Rekognice jako úkon trestního řízení je upravena trestním řádem. Podle § 104b odst. 1 tr. ř. se rekognice koná, je-li pro trestní řízení důležité, aby podezřelý, obviněný nebo svědek znovu poznal osobu nebo věc, a určil tím jejich totožnost. K provádění rekognice se vždy přibere alespoň jedna osoba, která není na věci zúčastněná. Podle § 104b odst. 2 tr. ř. podezřelý, obviněný nebo svědek, kteří mají poznat osobu nebo věc, se před rekognicí vyslechnou o okolnostech, za nichž osobu nebo věc vnímali, a o znacích nebo zvláštностech, podle nichž by bylo možno osobu nebo věc poznat. Osoba nebo věc, která má být poznána, jim nesmí být před rekognicí ukázána. Podle § 104b odst. 3 tr. ř., má-li být poznána osoba, ukáže se podezřelému obviněnému nebo svědkovi mezi nejméně třemi osobami, které se výrazně neodlišují. Osoba, která má být poznána, se vyzve, aby se zařadila na libovolné místo mezi ukazované osoby. Jestliže osoba má být poznána nikoliv podle svého vzezření, ale podle hlasu, umožní se jí, aby hovořila v libovolném pořadí mezi dalšími osobami s podobnými hlasovými vlastnostmi.

19. Z výše citované právní úpravy tedy plyne, že ztotožňovaná osoba musí být ukázána mezi nejméně třemi osobami, které se výrazně neodlišují. Nesmí se výrazně odlišovat zejména vzhledem, obličejem, úpravou vlasů, ale i oblečením a podobně. Na č. l. 192 až 196 spisu se nachází nejen protokol o vlastní rekognici ze dne 7. 3. 2016 se svědkyň Ing. M. T., ale i příslušná fotodokumentace. Po jejím zhlédnutí odvolací soud nenalézá ničeho, v čem by se ztotožňované osoby „výrazně odlišovaly“ co do typu osoby či způsobu oblečení. Opakovaně lze zdůraznit, že zejména ve věci pořízená fotodokumentace nad jakoukoliv nejasnost objasňuje požadavek právní úpravy z hlediska výrazné odlišnosti ztotožňovaných osob. Stejně tak neakceptoval odvolací soud námitku vůči odbornému vyjádření z oboru metody pachové identifikace. Nejdříve je namítána problematika odběru pachové stopy. Zde odvolací soud na rozdíl od odvolatele musí konstatovat, že otázka vlastního odběru pachové stopy není ponechána na úvaze orgánu jej provádějícího, ale je konkrétně upravena, a to závazným pokynem policejního prezidenta ze dne 30. 10. 2002, kterým se stanoví zásady k

zabezpečení jednotného postupu Policie ČR při využívání metody pachové identifikace. Vlastní postup je pak upraven v článku 14, podle něhož policista pachový snímač přikládá podezřelé osobě na holé tělo z boku v oblasti pasu na dobu nejméně 20 minut. Daný postup byl v posuzovaném případě plně dodržen.

20. Vada řízení, pokud jde o dodržení práva obžalovaného na obhajobu, nebyla shledána ani v otázce nepřizvání tehdy obhájkyňě obžalovaného k srovnání pachových vzorků (prováděné dne 17. 5. 2016, tedy již po zahájení trestního stíhání, k čemuž došlo dne 9. 5. 2016). V úvodu této problematiky je nutno zdůraznit, že pokud by snad odvolací soud přisvědčil názorům odvolatele, uvedených v opravném prostředku, připadalo by to teoreticky v úvahu pouze za situace, kdy obhajoba projeví, a to kvalifikovaným způsobem (§ 165 odst. 2, odst. 3 tr. ř.), zájem být účastná tohoto úkonu. Tato podmínka ale nad jakoukoliv pochybnost v daném případě naplněna není.

21. Odvolací soud současně považuje za potřebné se k dané problematice vyjádřit také v širších souvislostech s cílem „nabídnout“ odvolateli argumenty, pro které nelze poznatky získané z odborného vyjádření z oboru metody pachové identifikace považovat za důkaz nezákonný a jako takový v dané věci nevyužitelný. Ústavní soud kromě jiného již v řadě svých rozhodnutí, například [IV. ÚS 1098/15](#), ale i [IV. ÚS 10/02](#) ze dne 9. 4. 2003, konstatoval, že „provádění důkazů pachovou zkouškou je jistou obdobou ztotožnění při rekognici, a tudíž, byť není důkaz pachovou zkouškou *expressis verbis* v trestním řádu upraven (lze jej však podřadit pod ustanovení § 89 odst. 2 tr. ř.), by měl mít z povahy věci obhájce obviněného možnost být při tomto úkonu účasten, a to především z toho důvodu, že pro vyvětrávání pachových stop jej nelze posléze zpravidla znovu provést, a tudíž jeho pozdější verifikace je možná pouze ve výjimečných případech“. Stejně tak Ústavní soud v tomto rozhodnutí uvedl, že „má-li být důkaz pachovou zkouškou bez rizika kdykoliv v budoucnu uplatněných a ex post nepřezkoumatelných výhrad brán v potaz, měla by mít obhajoba, projeví-li o to kvalifikovaný zájem (§ 165 odst. 2, odst. 3 tr. ř.), a to i s ohledem na princip rovnosti zbraní v intencích zákona garantován, alespoň jistý minimální dohled nad jeho prováděním“. V souvislosti s tímto názorem vyjádřeným ve výše citovaném nálezu Ústavního soudu je podle přesvědčení odvolacího soudu nutno vycházet z toho, že samotná pachová zkouška má jisté dílčí fáze. Mezi tyto fáze patří především vyhledávání, zajišťování a zadokumentování pachové stopy ve formě otisku pachové stopy (dále jen OPS). Druhou fází tohoto procesu je výzva osobě, aby se podrobila odběru vzorku svého pachu a jeho realizace, a teprve třetí, možno říci, že vrcholnou fází je předložení OPS a vzorku pachu k vzájemnému porovnání metodou pachové identifikace (dále jen MPI). Zmíněný třetí a fakticky vrcholný úkon vždy koná odborné pracoviště, které při provádění tohoto úkonu vychází ze schválených metodických postupů, konkrétně ze závazného pokynu policejního prezidenta č. 9/2002 Sb., kterým jsou upraveny postupy při odebírání OPS a vzorky pachů. Pokud jde o řešení otázky účasti obhajoby při vlastní pachové zkoušce, tedy při procesu srovnávání OPS a odebraných vzorků, potom existuje poměrně bohatá judikatura, zejména Nejvyššího soudu (kupříkladu 3 Tdo 1227/2003, 3 Tdo 429/2008, [3 Tdo 1207/2008](#), [3 Tdo 96/2010](#), či [8 Tdo 1318/2013](#)). V těchto rozhodnutích řešil Nejvyšší soud problematiku účasti obhájce u úkonů, které nemají povahu vyšetřovacích úkonů. Nejvyšší soud konstatoval, že za vyšetřovací úkon jsou považovány úkony trestního řízení vykonávané orgány činnými v trestním řízení podle trestního řádu a na jeho podkladě, a pokud jsou prováděny v přípravném řízení ve fázi vyšetřování (§ 160–178 tr. ř.). Nelze pochybovat o tom, že mezi takové úkony patří kupříkladu zahájení trestního stíhání, výslech obviněného či svědka, případně znalce, konfrontace, rekonstrukce, rekognice, domovní prohlídka a podobně. Nicméně je zjevné, že k prověření při vyšetřování trestní věci jsou konány i úkony další, které do skupiny vyšetřovacích úkonů zařadit nelze. Mezi takové úkony nelze podle názoru Nejvyššího soudu zařadit postupy policejních orgánů při zajišťování kriminalisticko-technických expertiz a shromažďování pro ně potřebných podkladů a dále zajišťování ohledání podle hlavy páté oddílu šestého trestního řádu (§ 113 až § 118 tr. ř.) – viz usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 3 Tdo 1227/2003. Nejvyšší soud konstatoval, že teprve až odborné vyjádření nebo kriminalistická expertiza, které na základě

vyhodnocení takto zajištěného materiálu byly zpracovány, jsou podkladem pro dokazování a mají povahu důkazu. Podle Nejvyššího soudu vyhodnocení pachových stop, přesněji porovnání otisku pachové stopy sejmuté na místě činu s odběrem srovnávací pachové stopy u obviněného, je úkonem, který není zařazen mezi vyšetřovací úkony, ale jde o činnost prováděnou v rámci kriminalistické expertizy, nazývané „porovnání pachových stop“, na základě metody pachových konzerv a provádějí je nikoliv orgány činné v trestním řízení, ale odborní pracovníci odlišní od osob, které zajišťují vyšetřování. Zmínění specialisté jsou prakticky bezvýjimečně pracovníky Policie ČR, kterým je svěřena činnost při provádění kriminalistických expertiz, ovšem na druhé straně nejsou orgánem činným v trestním řízení ve smyslu § 12 odst. 1, odst. 2 tr. ř. Nejvyšší soud také vyjádřil názor, že obhájce může ke zmíněnému úkonu být přizván, nejedná se však o obligatorní oprávnění obhájce být takovému úkonu přítomen. Posouzení otázky vhodnosti přizvání obhájce je v takovém případě ponecháno na rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení, který takový úkon učinil. Odvolací soud věc projednávající také konstatuje, že na prakticky totožném názoru stojí i nálezy Ústavního soudu sp. zn. [II. ÚS 90/04](#), ze dne 27. 5. 2004, v němž konstatuje, že provádění porovnávání zajištěných pachových stop se srovnávací pachovou konzervou je jistou obdobou ztotožňování (vylučování) při rekognici a že by tedy z povahy věci měl mít obhájce možnost být přítomen, pokud o to kvalifikovaně požádá. Ani v tomto rozhodnutí Ústavní soud nedeclaroval obligatorní povinnost orgánů činných v trestním řízení informovat či přizvat obhájce k provedení úkonu spočívajícího v porovnání OPS a odebraného vzorku. Na obdobném názoru pak stojí již výše zmiňovaný rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. [3 Tdo 1207/2008](#), ze dne 22. 10. 2008, v němž je konstatováno, že úkon spočívající v porovnávání pachových stop není možno podřadit pod vyšetřovací úkony, u nichž by účast obhájce měla být *a priori* zajištěna, a tuto lze proto toliko připustit. V rozhodnutí sp. zn. [3 Tdo 96/2010](#), ze dne 10. 3. 2007, Nejvyšší soud uvedl, že mezi vyšetřovací úkony podle § 165 odst. 2 tr. ř. nepatří postupy policejního orgánu při zajišťování kriminalisticko-technických expertiz a shromažďování pro ně potřebných podkladů a dále zajišťování podle hlavy čtvrté oddílu šestého tr. ř. (§ 113 až § 118 tr. ř.). Takové úkony totiž činí osoby odlišné od orgánů činných v trestním řízení při provádění shromažďování materiálu, který musí být nejprve odborně zpracován a posouzen, případně vyhodnocen. Výsledek této činnosti pak může být použit v rámci trestního řízení ke konkrétnímu vyšetřovacímu úkonu, respektive jako důkaz, například v podobě znaleckého posudku nebo kriminalistické expertizy při zpracování odborného vyjádření. Nejvyšší soud také konstatuje, že ve smyslu § 165 odst. 2 tr. ř. je obhájce již od zahájení trestního stíhání oprávněn být přítomen při vyšetřovacích úkonech, jejichž výsledek může být použit jako důkaz v řízení před soudem, ledaže nelze provedení úkonu odložit a vyznění o něm zajistit. Oprávněný obhájce je v tomto ustanovení omezen na vyšetřovací úkony, tedy nikoliv na všechny úkony, které jsou v průběhu přípravného řízení prováděny, ale pouze na ty, jejichž výsledek může být jako důkaz v řízení před soudem použit. Vyšetřovacími úkony, jejichž výsledek může být použit jako důkaz, se dle právního názoru Nejvyššího soudu rozumí úkony přípravného řízení týkající se dokazování podle hlavy páté tr. ř., které jsou prováděny po zahájení trestního stíhání v rámci vyšetřování (§ 160 a § 161 tr. ř.). Mezi vyšetřovací úkony ve smyslu citovaného zákonného ustanovení totiž nelze zahrnout postupy policejních orgánů při zajišťování kriminalisticko-technických expertiz a shromažďování pro ně potřebných podkladů a dále zajišťování ohledání podle hlavy čtvrté oddílu šestého tr. ř. V rozhodnutí sp. zn. [8 Tdo 1318/2013](#), ze dne 11.12. 2013, Nejvyšší soud uzavřel, že odběr pachových stop není vyšetřovacím úkonem ve smyslu § 165 odst. 2 tr. ř., takže o jeho provedení nemusí být obhájce obviněného vyzníván, a to ani v případě, že jsou ve věci splněny podmínky nutné obhajoby. Obdobný právní názor zaujal i samotný odvolací soud například v rozhodnutí sp. zn. [6 To 95/2011](#), ze dne 25. 10. 2011, v němž konstatoval, že není třeba obhájce uvědomovat o provedení srovnání OPS a odebraného vzorku, byť by o to požádal. Vrchní soud dále v tomto rozhodnutí vyjádřil názor, že vyšetřovacím úkonem ve smyslu § 165 odst. 2 tr. ř., o němž je třeba obhájce ve smyslu § 165 odst. 3 tr. ř. vyznívat, pokud o to požádá, se rozumí úkon směřující k dokazování podle hlavy páté tr. ř., který je prováděn po zahájení trestního stíhání policejním orgánem, a nikoliv jinými osobami, například znalcem. Vyšetřovacími úkony tedy v tomto smyslu nejsou úkony spojené s využitím

operativně pátracích prostředků, ale stejně tak nelze za takovéto vyšetřovací úkony chápat úkony znalce spojené s přípravou a vypracováním znaleckého posudku. Podle názorů vyjádřených v posledně zmiňovaném rozhodnutí je nutno mít odorologickou expertizu a veškeré úkony s ní související za úkon, který se zcela zjevně svým charakterem blíží znaleckému posudku, a z tohoto důvodu netřeba obhájce o takovém úkonu vyrozumívát. Jedná se totiž o odborné vyjádření jednoho z oborů kriminalistické techniky a ze soudní praxe není znám případ, že by orgány činné v přípravném řízení vyrozumívaly obhájce o jakémkoliv jiném úkonu, spojené s jakýmkoliv jiným odborným vyjádřením při využití metod a prostředků kriminalistické techniky (kupříkladu balistiky, daktyloskopie, mechanoskopie, genetické expertizy a podobně). Je možno uzavřít, že výše citovaná judikaturní rozhodnutí (nejen Ústavního soudu, ale i Nejvyššího soudu) přistupují k otázce uvědomování obhájce o úkonech spojených s prováděním metody pachové identifikace poměrně obezřetně. Podle přesvědčení odvolacího soudu se dá výše citovaná judikatura shrnout do stanoviska, že účast obhájce na těchto úkonech a priori vyloučena není, ovšem stejně tak není vyrozumění obhájce o těchto úkonech obligatorní povinností orgánů činných v trestním řízení. K tomu, aby byl obhájce o těchto úkonech vyrozumíván, musí být z jeho strany především dána kvalifikována žádost (§ 165 odst. 3 tr. ř.). Stejně tak je zejména ve výše citovaných rozhodnutích vyjádřen názor, že úkony spočívající v provedení odběru pachového vzorku či vlastního srovnání nemají charakter vyšetřovacích úkonů podle hlavy páté tr. ř., ale jedná se o postupy policejních orgánů při zajišťování kriminalisticko-technických expertiz a shromažďování pro ně potřebných podkladů a dále zajišťování ohledání podle hlavy čtvrté oddílu šestého tr. ř. Odvolací soud samozřejmě nepřehlédl, že v nález Ústavního soudu sp. zn. [IV. ÚS 1098/15](#), ze dne 22. 3. 2016, Ústavní soud poněkud modifikoval názor na výše uvedenou problematiku, když konstatoval, že při sejmutí a identifikaci pachové stopy obviněného po zahájení trestního stíhání je za účelem minimálního dohledu nad provedením tohoto úkonu nezbytná přítomnost obhájce obviněného, případně státního zástupce; přítomnost těchto osob nesmí mít nežádoucí vliv na nerušené, respektive objektivní provedení tohoto úkonu. Tímto svým názorem se Ústavní soud podle odvolacího soudu poněkud odchýlil od stávající praxe, prezentované ve výše popsanych rozhodnutích, a to včetně rozhodnutí Ústavního soudu (příkladmo viz rozhodnutí sp. zn. [IV. ÚS 10/02](#)). V těchto rozhodnutích, které v případě Ústavního soudu jsou rozhodnutími senátními, nikoliv plenárními, stejně jako nález [IV. ÚS 1098/15](#), ani Ústavní soud, rovněž jako Nejvyšší soud nestanovily obligatorní povinnost orgánů činných v trestním řízení zajistit přítomnost obhájce při sejmutí a zejména identifikaci pachové stopy obviněného, ale tuto možnost pouze fakultativně připustili za situace, pokud o svoji účast obhájce kvalifikovaně požádá.

22. Je-li tedy ve světle výše uvedeného nahlíženo na postup orgánů činných v trestním řízení v rámci přípravného řízení na provádění odběru pachového vzorku a zejména následného srovnání OPS s odebraným vzorkem podezřelé osoby, potom podle odvolacího soudu nelze orgánům přípravného řízení vytknout pochybení, jehož se odvolatel domáhá. Je tomu tak kromě jiného zejména proto, že ustanovená obhájkyň obžalovaného formou žádosti či sdělení nepožádala kvalifikovaným způsobem, aby byla vyrozuměna o provedení srovnání OPS a odebraných vzorků obžalovaného. Žádné pochybnosti o úkonu, spojeného se sejmutím pachové stopy, nevyvolávají ani další námítky stran náležitostí protokolu o úkonu či údaj v odborném vyjádření, že stopa byla sejmuta 8. 10. 2016 nadpraporčíkem F. Je tomu tak proto, že na č. l. 18 spisu se nachází protokol o odběru otisku pachové stopy v případě pod bodem 1) rozsudku, který nejenže obsahuje všechny požadované údaje, ale po obsahové i formální stránce odpovídá již výše zmiňovanému závaznému pokynu policejního prezidenta ze dne 30. 10. 2002, kterým se stanoví zásady k zabezpečení jednotného postupu PČR při užívání metody pachové identifikace. O tom, že v případě data 8. 10. 2016 uvedeného v odborném vyjádření jde o nepřesnost, svědčí nejen obsah vlastního protokolu o odběru otisku ze dne 6. 8. 2015, ale i skutečnost, že předmětné odborné vyjádření bylo vypracováno dne 17. 5. 2016, tedy dříve, než naznačuje zmiňovaný zápis.

23. Do skupiny námitek procesního charakteru je nutno zařadit také námitky odvolatele směřující vůči skutku pod bodem 3) rozsudku, a to výhrady prioritně vůči kamerovému záznamu a následně odbornému vyjádření z odvětví kriminalistiky, oboru antropologie.

24. Z odůvodnění napadeného rozsudku je patrné, že nalézací soud se s námitkou odvolatele, kterou teď uplatňuje v opravném prostředku, zabýval a argumentačně se s ní vypořádal. Podstata jeho argumentace stojí na stanovisku, že orgány Policie ČR byla v rámci zvýšeného nápadu trestné činnosti kolem vánoc roku 2015 umístěna kamera také na poště v P., a to v souladu s ustanovením § 69 a § 72 písm. c) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR. Nalézací soud se přitom nepřiklonil k argumentaci užití Nejvyšším správním soudem v rozhodnutí sp. zn. 2 As 45/2015.

25. Odvolací soud je také toho názoru, že obrazové (ale i zvukové či jiné) záznamy, pořízené v souladu s § 69 či § 72 zákona o Policii ČR, jsou v trestním řízení jako důkaz použitelné. Nemůže však tomu tak být za předpokladu, že by tím došlo k obcházení zákona, konkrétně ustanovení § 158d tr. ř., k čemuž, jak plyne z argumentace užití v opravném prostředku, nemělo dojít. O „obcházení zákona“ by se mohlo jednat tehdy, pokud by existovaly skutečnosti důvodně nasvědčující tomu, že byl spáchán konkrétní trestný čin, kdy byl již policejním orgánem sepsán záznam o zahájení úkonů trestního řízení. Za takovéto situace by přicházelo v úvahu pořízení obrazového záznamu (ale i jiného) pouze za dodržení podmínek trestního řádu, zejména § 158b či § 158d. Za situace, kdy však není možno dospět k závěru, že existuje důvodné podezření ze spáchání trestného činu (§ 158 odst. 1 tr. ř.), není postup podle § 158b či § 158d tr. ř. možný. V dané věci přitom z ničeho neplyne, že by existovaly takové indicie, jež by odůvodňovaly zahájení úkonů trestního řízení. Tyto se objevily až poté, co kamera byla příslušnými pracovníky Policie ČR (M. V. a R. K.) nainstalována, k čemuž došlo ryze z „preventivních důvodů“. Odvolatel sice argumentuje citací částí komentáře trestního řádu, ale jde o argumentaci lichou, když použitá argumentace má svoji platnost za situace, kdy již existuje podezření ze spáchání trestného činu (§ 158 odst. 1 tr. ř.), a policie by postupovala nikoliv podle trestního řádu, ale podle ustanovení zákona o Policii ČR.

26. Nad rámec výše uvedeného lze k dané problematice uvést, že obecně lze při monitorování veřejného místa kamerou a následné pořízení takového záznamu hovořit o ochraně poskytnuté čl. 10 Listiny základních práv a svobod a čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Obecně je pro účely hodnocení, zda došlo k nedovolenému zásahu do soukromí ze strany orgánů veřejné moci, nutno zkoumat, zda byla zaznamenána soukromá záležitost či událost „veřejná“ a zda byl získaný materiál určen pro omezené použití, či měl být dostupný široké veřejnosti. Běžné použití bezpečnostních kamer samo o sobě ať na ulici, nebo v prostorách, jako jsou nákupní centra nebo případně policejní stanice, kde slouží legálnímu a předvídatelnému účelu, není problematické z pohledu čl. 8 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

27. Uvedené závěry jsou plně aplikovatelné na danou věc, kdy Policie ČR instalovala průmyslovou kameru či větší počet průmyslových kamer na poštu či pošty, tedy veřejná místa s cílem sledovat legitimní cíl, tj. ochranu majetku a případné odhalení pachatele trestného činu. Pořízený záznam byl tak využit jen pro nezbytně nutný účel – prokázání viny pachatele trestného činu a nebyl nijak zneužit například veřejným zpřístupněním znevažováním pachatele ve sdělovacích prostředcích a podobně. Lze tedy uzavřít, že instalací průmyslové kamery a záznam jejím prostřednictvím získaný nenaplňují znaky porušení pachatelova ústavně zaručeného práva na ochranu soukromí (viz také rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. [IV. ÚS 2425/09](#)).

28. Krajský soud při objasňování věci postupoval tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro jeho rozhodnutí (§ 2 odst. 5 tr. ř.). Tyto důkazy pak následně hodnotil v souladu s ustanovením § 2 odst. 6 tr. ř., tedy podle vlastního přesvědčení, založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě, jakož i v jejich souhrnu. Odůvodnění rozsudku v zásadě odpovídá ustanovení § 125 odst. 1 tr. ř., když je z něj

patrně, které skutečnosti vzal soud za prokázané, o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při jejich hodnocení. V této souvislosti nutno zmínit, že obžalovaný jak v přípravném řízení, tak v řízení před nalézacím soudem využil svého práva a ve věci nevyprávěl. V otázkách skutkových by tedy připadalo v úvahu odkázat odvolatele na příslušnou pasáž odůvodnění napadeného rozsudku. V této souvislosti je nutno také zmínit, že dikce ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř. zakládá vázanost odvolacího soudu skutkovými závěry soudu nalézacího, od kterých se může odchýlit pouze v případě, pokud provede v odvolacím řízení některé pro skutkové zjištění podstatné důkazy znovu, nebo provede důkazy, které v hlavním líčení soudem provedeny nebyly. Přitom je třeba si uvědomit, že těžiště dokazování leží v řízení před soudem prvního stupně, a pokud se odvolací soud se skutkovými zjištěními nalézacího soudu eventuálně neztotožní, není sám oprávněn vytvářet skutkový stav věci a nahrazovat hlavní líčení, nýbrž může v odůvodnění svého rozhodnutí pouze rozvést, proč eventuálně jsou skutková zjištění vadná, v čem je třeba je doplnit, případně k jakým důkazům je třeba ještě přihlédnout. Soudu nalézacímu přitom v daném případě nelze ve vztahu k důkazům provedeným v hlavním líčení vytknout, že by se při jejich hodnocení dopustil nějakých logických pochybení, nebo že by k některým z nich nepřihlédl, nebo že by některé vytrhával ze souvislostí a podobně. Lze tedy shrnout, že obžalovaný se dopustil jednání po skutkové stránce ustálené soudem nalézacím tak, jak je uvedeno v bodě 1) -3) napadeného rozsudku.

29. Pokud pak jde o konkrétní námitky obžalovaného stran skutkových zjištění nalézacího soudu, je nutno uvést, že soud odvolací jim nepřisvědčil. Nejsou pochybnosti o tom, že obžalovaný se předmětné trestné činnosti dopustil. Skutkové závěry v případě bodu 1) rozsudku jsou budovány na výpovědi svědkyně Ing. M. T., výsledcích pachové identifikace, použité konkrétní platební karty a výpovědích svědků J. V. a L. D. K výhradám odvolatele stran hodnocení nalézacího soudu takto existující důkazní situace je třeba uvést, že při rekognici v rámci identifikace obžalovaného jako pachatele trestné činnosti nelze nezohlednit, že obžalovaný v rámci tohoto úkonu odmítl nasazení brýlí a sátku, tedy ustrojení, jaké měl pachatel v době činu. K výhradám stran podobnosti oblečení při rekognici se odvolací soud již vyjádřil s tím, že se zde o žádné pochybení nejedná.

30. Při posuzování významu svědecké výpovědi svědkyně Ing. M. T., ale zejména výsledků provedené rekognice, je nutno také poukázat na svědeckou výpověď J. V., který zcela jednoznačně na fotografii mu předložené k osobě v té době neznámého pachatele loupeže na benzinové stanici poznal obžalovaného M. B. Na pachatelství obžalovaného přitom lze usuzovat i z poznatku o použité platební kartě, když výpovědi svědků J. V. a L. D. důvodně vedou k závěru, že obžalovaný mohl touto kartou disponovat.

31. Závěr o vině obžalovaného v bodě 2) rozsudku opřel nalézací soud kromě výpovědi svědkyně poškozené I. P. zejména o odborné vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví genetika. Výsledky tohoto odborného vyjádření nad jakoukoliv pochybnost svědčí závěru o přítomnosti obžalovaného na místě činu. Nebylo přitom nabídnuto žádné jiné logické vysvětlení, za jakých okolností by se DNA stopa mohla na místě činu vyskytnout [argument nabízený odvolatelem pod bodem 23) odůvodnění odvolání musel být odmítnut, když neodpovídá žádnému z provedených důkazů]. Vypovídající hodnotu pro závěr učiněný nalézacím soudem má kromě výpovědi svědků J. M. a M. J., kteří za pachatele trestného činu označili muže i skutečnost o v zásadě shodném způsobu provedení činu v bodě 2) a 3) rozsudku. Zde odvolací soud nepřisvědčil námitce odvolatele, že mezi těmito body neshledává žádné specifické rysy. Shodnost způsobu provedení útoku spočívá nejen v tom, že jde o malou tzv. vesnickou poštu bez velkého pohybu lidí, ale že přepadení bylo provedeno nemaskovaným pachatelem, ozbrojeným krátkou střelnou zbraní, kterou pachatel prostrčil „žlábkem“ pro vydávání peněz. Správnost závěru krajského soudu, že skutek spáchal obžalovaný, nemohla být zpochybněna ani poukazem odvolatele na svědecké výpovědi J. a M., že pachatel měl kulhat. Dle výpovědi svědka J. M. muž, kterého viděl, trochu špatně šel. Šel rychlou chůzí, potom tu silnici přeběhl. Bylo to takové rychlejší. Svědek M. J. uvedl, že ten muž šel rychlejším krokem, měl vadu chůze, kulhal asi na levou

nohu. Podle svědka, jako by se ten muž chtěl rozběhnout, ale šel takovou rychlejší, „pajdavou“ chůzí. Svědecké výpovědi nevedou k závěru, že by snad kulhání, jak to uvádí odvolatel, mělo být tak markantním znakem, aby mohlo vést k identifikaci pachatele, či opačně k vyloučení obžalovaného jako možného pachatele. Dle svědka J. M. ten muž trochu špatně šel, šel rychlou chůzí a silnici přeběhl. Nemohlo se tedy jednat o kulhání, jak naznačuje odvolatel. Rovněž tak pokud svědek M. J. uvedl, že muž měl vadu chůze - kulhání, současně uvedl, že muž se chtěl rozběhnout, ale ve výsledku šel takovou rychlejší „pajdavou“ chůzí. Jde tedy o popis situace, kdy pachatel měl jisté omezení při chůzi, toto ale nemohlo být zásadnějšího charakteru, když mu umožňovalo rychlejší chůzi, dokonce přeběhl silnici. Danou otázku je nutno posuzovat s vědomím, že skutek byl spáchán 17. 12. 2015 a obžalovaný byl zadržen dne 6. 3. 2016, tedy s takovým časovým odstupem, kdy případné drobné omezení v chůzi mohlo odeznít nebo přestat omezovat obžalovaného v pohybu. Svoji roli zde sehrála také skutečnost, že obžalovaný ve věci odmítl vypovídat, čímž došlo také k nemožnosti zabývat se blíže touto skutečností.

32. Skutkové závěry pod bodem 3) rozsudku krajský soud buduje kromě výpovědi svědkyně poškozené J. P. (včetně učiněné rekognice) zejména na závěrech odborného vyjádření z oboru kriminalistiky, odvětví genetika a antropologie, a také shodnosti útoku s bodem číslo 2) rozsudku. Již výše byly odmítnuty námitky odvolatele vůči pořízenému kamerovému záznamu. Podle názoru odvolacího soudu jde právě v případě tohoto záznamu o tak jasný důkaz, že o pachatelství obžalovaného nejsou žádné pochybnosti, a to přesto, že opravným prostředkem je namítána pouze nižší - 50% jeho identifikace, včetně údaje svědkyně u hlavního líčení, že pachatel měl v době identifikace krátké černé vlasy. Tato námitka musí být hodnocena v návaznosti na obsah již zmiňovaného kamerového záznamu (z něhož je barva vlasů obžalovaného zcela zřejmá - tedy světlá), ale také z výpovědi svědkyně vcelku, když tato barvu vlasů jak v přípravném řízení, tak také u hlavního líčení na dotazy předsedy senátu popsala „blond“. Barva vlasů obžalovaného v době rekognice, provedené dne 8. 3. 2016, je zřejmá z příslušné fotodokumentace a lze ji označit jako „tmavou“. Tato skutečnost, tj. rozdíl v barvě vlasů na kamerovém záznamu a při rekognici, nemá význam na věcnou správnost závěru, že obžalovaný a muž na pořízeném kamerovém záznamu je jedna a tatáž osoba. Krajský soud vycházel také z obsahu odborného vyjádření z oboru kriminalistiky, odvětví genetika, podle kterého DNA stopa č. 8, sejmutá na skleněné výplni přepážky, je shodná s DNA profilem obžalovaného.

33. Nalézacím soudem uzavřený skutkový děj, a to i přes výhrady obžalovaného uplatněné v rámci odvolání, má tedy oporu v provedených důkazech a nebylo nalezeno nic, v čem by je bylo možno označit za vadné.

34. Dále se odvolací soud zabýval otázkou podřazení skutkových zjištění pod odpovídající právní posouzení a ani zde pochybení soudu nalézacího nezjistil. Krajský soud shledal totiž naplněnost jak objektivní, tak subjektivní stránky trestné činnosti. Úvahy krajského soudu jsou v napadeném rozsudku obsaženy na stranách 13 až 14 rozsudku a odvolací soud se s nimi v zásadě ztotožnil. Zodpovězení otázky, zda, jak namítá obžalovaný v případě bodu 2) rozsudku, byla poškozené I. P. způsobena újma na zdraví, eventuálně újma na zdraví s následkem těžké újmy na zdraví, je otázkou ryze právní, kterou přísluší zodpovědět pouze soudu. Soud přitom pracuje nejen s údaji poškozené, lékařskými zprávami, ale

i závěry příslušných znaleckých posudků. Tak tomu je i v daném případě, kdy na základě vyšetření poškozené, obsahu trestního spisu, zdravotní dokumentace byl dne 24. 6. 2016 vypracován MUDr. J. K., znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, a PhDr. M. V., znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, specializace klinická psychologie, znalecký posudek, jenž byl následně znalci podán u hlavního líčení. Znalci jednoznačně prokazují u poškozené I. P. v důsledku jednání obžalovaného přítomnost posttraumatické stresové poruchy (dále jen PSP), projevující se především rozvojem nepřátelských a nedůvěřivých postojů k světu, omezením sociálních kontaktů a celkovým

odcizením. Dle znalců poškozená žije s pocitem, že žije na okraji společnosti. Je nervózní, s pocitem neustálého ohrožení, prázdnoty a beznaděje. Přítomny jsou rovněž poruchy spánku a noční můry. Tato zcela jednoznačně prokázaná PSP se projevuje nejen v oblasti prožitkové, emocionální a racionální, nýbrž i v oblasti výkonové, jež se týká zejména koncentrace pozornosti, rychlosti zpracování podnětů, schopnosti učit se novému, operační paměti, vizuomotorické koordinace a holistického zpracování informací. Z těchto důvodů musela nastoupit pracovní neschopnost a navštěvovala i psychologa. Současný zdravotní stav ještě stále není (tedy v době podání znaleckého posudku, k němuž došlo dne 24. 6. 2016) kompenzován. I nadále u ní trvají příznaky PSP, kdy kolísají ve své intenzitě od mírných po středně těžké v závislosti na zevních faktorech. Podle znalců v době zpracování posudku nebylo možno vyloučit ani přechod do chronického stadia, protože poškozená byla v zaměstnání přepadena již podruhé. Prognóza dalšího vývoje psychického stavu poškozené je závislá zejména na psychoterapeutické intervenci a zdrojích poškozené. V případě absence další systematické psychoterapeutické intervence je pravděpodobné, že výše zmíněné symptomy u poškozené přetrvávají. Vzhledem k podpůrnému rodinnému prostředí a normostenické, premorbidní osobnosti (stav před traumatizací) však nelze vyloučit postupné zpracování traumatu vlastními zdroji. MUDr. K. u hlavního líčení v rámci doplňku znaleckého posudku uvedl, že v případě PSP se tato nerozlišuje podle závažnosti, jako je lehká, střední, ale podle přetrvávání. Jde tam o funkční postižení člověka v běžném způsobu života, jakou měrou je tato porucha vyjádřena a jak člověka moc invalidizuje. Zjištěná porucha nebyla ve svých projevech těžká, nebyla natolik invalidizována, aby postižená musela požádat o invalidní důchod, ale měla dopad na její pracovní zařazení. Postižená zvažovala setrvání na pracovní pozici. V komplexu lze tedy označit, že následky byly středně těžké. V případě dopadů do partnerského života by se jednalo o následky těžké, což se ale nestalo. Byly zjištěny obavy chodit do práce, přičemž jde o práci, kterou vykonávala dlouhodobě. Nejde tedy o situaci bagatelní. Člověka to značně traumatizuje a výrazně byla zasažena také schopnost zapamatování si událostí (jako jednoho z kritérií PSP). Dle znalce není žádný modelový poškozený, každá reakce je naprosto individuální. Někdo se zhroutí a někdo reaguje obranou, někdo útekem, někdo začne jednat naprosto neadekvátně, nepředvídatelně atd.

35. Pro náležitou právní kvalifikaci jednání obžalovaného je nezbytné posoudit charakter vzniklé újmy na zdraví poškozené, tj. zda tuto poruchu na zdraví lze považovat za ublížení na zdraví či za těžkou újmu na zdraví. Ublížením na zdraví podle § 122 odst. 1 tr. zákoníku se rozumí takový stav, spočívající v poruše zdraví nebo jiného onemocnění, který porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje nikoliv jen po krátkou dobu obvyklý způsob života poškozeného. Těžkou újmou na zdraví podle § 122 odst. 2 tr. zákoníku se rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění, přičemž tato újma na zdraví současně musí odpovídat alespoň jednomu z typů taxativně uvedených v § 122 odst. 2 písm. a) až i) tr. zákoníku. Za takovou těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku, tedy delší dobu trvající poruchu zdraví, je třeba považovat vážnou poruchu zdraví nebo vážné onemocnění, které omezovalo obvyklý způsob života poškozeného kolem doby 6 týdnů. Za takovou těžkou újmu na zdraví je přitom považována nejen delší dobu trvající vážná porucha zdraví fyzického, ale i porucha zdraví duševního, popřípadě delší dobu trvající vážné duševní onemocnění. Vážná porucha zdraví nebo vážné onemocnění především znamená velmi citelnou újmu v obvyklém způsobu života poškozeného. Toto omezení však nemusí spočívat pouze v omezení fyzické aktivity poškozené osoby a může spočívat rovněž v omezení na úrovni psychiky.

36. Ze skutkových zjištění soudu plyne, že poškozená v důsledku popsaného jednání obžalovaného v bodě 2) rozsudku utrpěla posttraumatickou stresovou poruchu, když jejími příznaky trpěla ještě v době vypracování znaleckého posudku (tedy 24. 6. 2016), což z hlediska časového vymezení přesahuje hranici 6 týdnů ode dne spáchání činu. Přitom to bylo protiprávní jednání obžalovaného, co stresovou poruchu u poškozené vyvolalo. Vzniklá posttraumatická stresová porucha poškozenou omezovala v běžných životních aktivitách, spojených především s rozvojem nepřátelských a

nedůvěřivých postojů k světu, omezením sociálních kontaktů a celkovým odcizením. Žije s pocitem, že se nachází na okraji společnosti, je nervózní a cítí se být stále ohrožena. Žije s pocitem prázdnoty a beznaděje, přičemž trpí poruchami spánku a nočními můrami. Poškozená utrpěla újmu nejen v oblasti prožitkové, emocionální a sociální, ale i v oblasti výkonové, což se projevuje v koncentraci pozornosti, rychlosti zpracování podnětů, schopnosti učit se novému.

37. Dle názoru odvolacího soudu v případě duševní poruchy tuto nelze posuzovat z pohledu závěrů týkajících se somatických onemocnění, neboť postižení psychiky poškozené osoby a z toho vyplývající omezení je naprosto rozdílné povahy a projevuje se ve zcela jiné oblasti života než v případě tělesných zranění. Tak je tomu v daném případě, kdy odborníci na danou problematiku, tj. soudní znalci z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie, konstatují závěr, že jimi zjištěné příznaky posttraumatické stresové poruchy u poškozené přetrvávaly ještě v době podání znaleckého posudku, tedy v době výrazně přesahující hranici 6 týdnů, kdy kolísají ve své intenzitě od mírných po středně těžké. Nelze proto mít žádné pochybnosti, že v případě prokázané posttraumatické stresové poruchy s projevy, jak je výše uvedeno, jde o stav, kdy lze u poškozené konstatovat, že jde o těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) tr. zákoníku (tedy o delší dobu trvající poruchu zdraví).

38. Odvolacím soudem nebylo přisvědčeno ani námitce obžalovaného o nepřiměřenosti uloženého trestu odnětí svobody. Z odůvodnění napadeného rozsudku na stranách 14 a 15 plyne, k jakým skutečnostem (polehčujícím či přitěžujícím či jiným poznatkům, například k osobě obžalovaného) nalézací soud při úvahách o trestu přihlédl. Obžalovanému, jak konečně uvádí i samotný odvolatel, byly uloženy tresty odnětí svobody v první třetině zákonné trestní sazby, a to při skutečnosti existence toliko přitěžujících okolností, když polehčující okolnosti ve smyslu § 41 tr. zákoníku shledány nebyly. Jako lichý byl shledán argument, že spáchané skutky jsou typově nižší závažnosti nežli běžné trestné činy této kvalifikace, a to vzhledem k nižším částkám odcizených finančních prostředků. V případě naplnění znaků skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 173 odst. 1 tr. zákoníku hodnota odcizené věci není rozhodná a nutno říci, že není rozhodné, ani že poškozenému žádná majetková škoda nevznikla. Jde o důsledek toho, že daná skutková podstata, tedy § 173 tr. zákoníku, chrání dva zájmy (jak správně zmiňuje již nalézací soud). Závažnost činu nemůže snižovat ani poukaz na to, že u poškozené P. nebyla porucha těžká a oproti běžně se vyskytujícím fyzickým zraněním je závažnost nižší. Také zde je nutno zmínit závěry znaleckého posudku znalců z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a psychologie, kteří zjištěnou poruchu zařazují do úrovně projevů středních, když dle nich nelze vyloučit ani přechod do chronického stavu.

39. Odvolací soud posoudil také výrok o náhradě škody, a to zejména z pohledu namítaných vad, a konstatuje, že tento výrok vykazuje vady, pro které muselo být přistoupeno k jeho zrušení.

40. Po skutkové stránce bylo zjištěno, že v případě bodu 3) rozsudku vydala pracovnice České pošty, s. p., paní P. k žádosti obžalovaného částku 16 400 Kč, přičemž na přepážce po odchodu obžalovaného zůstala částka 4 400 Kč. Jde o ničím a nikým nezpochybnovaný skutkový závěr. Dá se tedy říci, že obžalovaný odcizil částku 12 000 Kč. Nárok České pojišťovny, která svému pojištěnci, tedy České poště po odečtu spoluúčasti (10 000 Kč) z titulu pojistného plnila, je odůvodněný co do titulu, ale ne co do uplatněné částky, když z celkové odcizené částky 12 000 Kč po odečtu spoluúčasti zbývá částka 2 000 Kč, a nikoliv 2 080 Kč (což má být částka zjištěná následnou inventarizací). Je nutno vycházet ze skutkových zjištění soudu nalézacího tak, jak je uvedeno ve výrokové části napadeného rozsudku, konkrétně pod bodem 3) rozsudku.

41. Rovněž tak, pokud Česká pojišťovna, a. s., z titulu pojištění plnila České poště, s. p., po odečtu spoluúčasti 10 000 Kč částku 2 080 Kč, ač mělo být hrazeno 2 000 Kč, nelze České poště, s. p., přiznat více, než je částka snižená o pojistné plnění, tedy částku 10 000 Kč. Jinak jde o dvojí plnění, jak pojišťovny, tak rozhodnutím soudu o náhradě škody. Pokud takto krajský soud nepostupoval,

nelze v daném případě rozhodnutí o náhradě škody považovat za zákonné, a tedy správné. Z těchto důvodů odvolací soud z podnětu odvolání obžalovaného zrušil v rámci rozhodnutí o náhradě škody výroky, kterými byla České pojišťovně, a. s., a České poště, s. p., přiznána škoda, jak plyne z příslušného výroku napadeného rozhodnutí. Poté za splnění podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. odvolací soud sám rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí, včetně odkázání zmíněných poškozených se zbytky uplatněných nároků na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.